

KURUTMA

Hasattan sonra en geç iki saat içinde çiçekler kurutma yerine nakledilmeli ve kurutma işlemine başlanmalıdır. Yoksa içeriğinde önemli değişiklikler meydana gelmektedir. Yükselen sıcaklık derecesi ile uçucu yağ oranında düşüş yaşanmaktadır (kamazulende %30 kadar ve apigeninde %40 kadar). Kurutma kuru ve nemsiz bir ortamda yapılmalıdır. Bitkilerin sergi kalınlığı 5 cm'yi geçmemelidir. Yoksa kızışma ve küflenme olur. Kurutma oranı 4,5:1 ve 5:1'dir. Droglar iyi havalanmış odalarda 25°C'nin altında depolanmalıdırlar.

AMBALAJLAMA

Kalite ve kullanıma bağlı olarak ürünler farklı paketlenmektedirler. Örneğin eczaneler için karton ya da ahşap kasalarda paketlenmeli, kesinlikle plastik ambalajlar kullanılmamalıdır.

VERİM

Papatyadaki verim yüksekliği çok değişkendir. Toprak, iklim ve seçilen çeşide göre verim 100 kg/da ile 200 kg/da arasında değişir. Uçucu yağ verimi %5'in üzerinde olan çeşitler tercih edilmelidir. Yüksek kaliteli uçucu yağa sahip tipler kıyasen düşük ürün verse de işletmeler tarafından daha çok tercih edilirler.

BİTKİNİN KULLANILAN KISIMLARI

Tıbbi olarak sadece kurutulmuş çiçek başları kullanılmaktadır.

KULLANIM ALANLARI

Papatyanın antimikrobiyal, spazmolotik, iltihap azaltıcı, yara iyileştirici etkisi vardır. İlaç, mide ve bağırsak kısmında sancı yapan iltihaplarda kullanılmaktadır. Haricen de papatya iltihap olan cilt ve mukozalarda, ağız ve diş etlerine, anal ve genital bölgelerdeki rahatsızlıklarda kullanılmaktadır. Boğaz yollarındaki enfeksiyon ve tahriş durumunda papatya buharı solumak faydalı

olur. Göz kısmında kullanılmamasına kesinlikle dikkat edilmelidir. Papatya alerjik etki edebilir. Papatya özü cilt kremlerine, bebek yağlarına, diş macunlarına katılmaktadır. Tıbbi olmayan amaçlar için (sanayi, kozmetik vb.) bitkinin yeşil aksamı da kullanılabilir.

Papatyanın Genel Görünüşü

Kurutulmuş Papatya

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Tel: 0.226.814 25 20 Faks: 0.226.814 11 46
<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/yalovabahce>

T.C.
TARIM VE ORMAN
BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar
ve Politikalar Genel
Müdürlüğü

ATATÜRK BAHÇE KÜLTÜRLERİ MERKEZ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
YALOVA

Çiftçi Broşürü

TIBBİ PAPATYA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Dr. Doğan ARSLAN

YALOVA

GİRİŞ

Tek yıllık bitki olan **tıbbi papatya** (*Matricaria chamomilla* L.) ülkemiz florasında yoğun şekilde yabancı olarak bulunmasına rağmen bu bitkinin tarımı ülkemizde pek bilinmemektedir. Yurdumuzda daha çok doğadan toplama yolu ile elde edilen ve pazarlanan mayıs papatyası ya da tıbbi papatyanın bu şekildeki materyali standart ve homojen değildir. Böyle bir ürün ise sanayici için cazip olmayan, fiyatı düşük ve dünya pazarlarında rekabet şansı az bir ürün olmaktadır. Yine bu şekilde toplama yolu ile elde edilen tıbbi papatyanın uçucu yağ kalitesi düşük olduğundan ekonomik değer arz etmemektedir. Ülkemizde gerçek tıbbi papatya diğer papatyalarla karıştırılmakta ve pek tanınmamaktadır. Gerçek tıbbi papatyanın, papatya diye tabir edilen diğer papatyalardan farkı çiçeklerinin boş, kubbemsi çiçek tabanı olması ve karakteristik kokusudur.

EKOLOJİK İSTEKLERİ

•**İKLİM:** Tıbbi Papatya iklim koşulları bakımından seçici değildir. Hem nemli hem de kuru bölgelerde yetişir. Nem ve yüksek olmayan sıcaklık verimi yükseltir; ama uçucu yağ verimine ve kalitesine etkisi yoktur. Yaz yağmuru bol olan yerlerde sonbahar ekiminden bitki gelişimi olumsuz etkileneceğinden verim ve uçucu yağ kalitesi düşük olur. Kısa gün koşullarında uzun gün bitkisi olarak hiç çiçek açmamaktadır. Rozet durumunda kış soğuklarına dayanıklı olup, ilk çıkışta kış donlarına hassastır.

•**TOPRAK:** Yüksek kalitede iyi ürüne humusça zengin kumlu topraklarda ulaşılabilir. Humus eksikliğinde verim düşmektedir. Papatya değişik asitlik derecelerindeki topraklarda yetişmektedir, ama normal ile yüksek asitli toprakları tercih eder. 5–6'lık pH'da en yüksek çiçek verimi ve uçucu yağ miktarı oluşmaktadır. Yüksek asitli topraklarda papatya ağır metal toplamaktadır.

MÜNAVEBE

Arka arkaya ekilebilir olan papatya ön bıkıtı isteği yoktur; ancak tahıl ile çapa bitkilerinden sonra ekimi uygundur.

EKİM METODU

Papatyada doğrudan tohum ekiminde 2 temel yöntem vardır 1. sonbahar ekimi, 2. ilkbahar ekimi

TOPRAK İŞLEME

İlk ürün hasadından sonra pullukla çok derin olmayan bir işlem yapılmalıdır. Yabancı ot problemi olmayan, iyi yapıdaki topraklarda ve çok yıllık papatya yetiştiriciliğinde pulluklu sürüme gerek yoktur. Tohum yatağı derin olmamalıdır. İyi hazırlanmış ince yapılı bir tohum yatağı hazırlanmalıdır. Ekimden önce ekim alanı tekrar bir merdane ile işlenir.

DOĞRUDAN EKİM

Sonbahar ekiminde çeşide göre ekim sonundan kasım sonuna kadar ekim yapılması uygundur. Ekim zamanı bitkinin kış soğuklarına dayanabilmesi için 6–8 yapraklı döneme ulaşması bakımından önemlidir. Kışlık ekim kısa gün koşullarında uzun bir vejetatif gelişim sağlar ve bu sayede yüksek verim alınır. İlkbaharda verim düşmektedir. Çok yıllık üretim yapılacaksa hasattan sonra hasat artıkları temizlenin ve derin bir sürüm yapılmaz ve sonbaharda aynı tarlada yeniden çıkış olur (dökülen tohumlardan). Bu şekilde dökülen tohumlarla yapılan ekimde verim düşüşü olmaz. Ekim rüzgârsız havada yapılmalıdır Tohum ince kum ya da benzeri bir şeyle karıştırılır ve ekilir. Dekara 200–300 g arası tohum atılır. Papatya gün ışığında çimlenen bir bitki olduğu için ekimden sonra üstü toprakla kapatılmamalıdır. Rüzgârla uçmasını önleyecek şekilde ekim çizgisi yapılmalıdır. Sıra arası mesafesi iklim ve toprak şartlarına göre 15–45 cm arasında değişir.

GÜBRELEME

Papatya azot seven bir bitki olduğu halde fazla azot aşırı boylanmaya neden olur. Azotla çiçek verimi ile yağ oranı yükseltilebilir ama istenmeyen vejetatif aksamlar çiçekten 2 kat fazla gelişir. Uçucu yağ içeriği gübreleme sonucu etkilenmiyor olsa da birleşim etkilenecektir.

SULAMA

Tohum ekiminden sonra toprakta yeteri nem yoksa yapılacak ağır olmayan bir sulama çimlenme ve çıkışa faydalı olacaktır. Sonrasında ise bitkinin gelişimi toprak ve yağış miktarına göre sulama yapıp yapılmayacağına karar verilmelidir.

YABANCI OT MÜCADELESİ

Sonbahar ekimlerinde bitkinin çıkışından sonra ve onu takip eden ilkbaharda makine çapası ile toprak işlenmelidir. 4 cm'ye kadar tırmıkla tarla işlenebilir (6 yapraklı devreye kadar). Yüksek verimli çeşitlerde yoğun bir bakım ihtiyacı vardır. Papatya bu durumda çapa bitkisi statüsünde bulunmaktadır.

HASTALIK VE ZARARLILAR

Tüm ürüne zarar verebilecek bir hastalığa ya da zararlıya rastlanmamıştır.

KİMYASAL MÜCADELE

Şu an papatya tarımında kullanıma izin verilmiş bir kimyasal yoktur. Hedeflenen kaliteye ulaşabilmek için yabancı otlarla mücadele etmek kaçınılmazdır.

HASAT

En uygun hasat zamanı çiçeklerin $\frac{2}{3}$ 'ünün açıldığı vakittir. Çiçek açma döneminden itibaren iki kez hasat edilebilir.

HASAT TEKNİĞİ

Hasat elle toplama ya da tarakla hasat yapılmaktadır. Tıbbi papatya tarımının geliştiği ülkelerde hasat, hasat makineleri ile yapılmaktadır.